

(17 одиниць) в перекладах Паламарчука та Марача. Таким чином, частота вживання стертих метафор в вищезгаданих перекладах переважає на 1,56%.

Результати квантитативно–квалітативного аналізу відображають, що в рамках застосованих нами класифікацій, кожному із трьох авторів повних українських перекладів сонетів Шекспіра в цілому вдалося передати образність оригінальних метафоричних виразів. Фактично, структурно частота вживання метафор за трьома обраними нами класифікаціями в оригіналі та в перекладах досить подібна. Проте, слід зауважити, що не завжди ідентичні структури означають ідентичну передачу образів. За нашими спостереженнями, досить часто відбувалася заміна образів на такі, що притаманні і зрозумілі саме для нашої культури.

Список використаних джерел:

1. Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека / Н.Д. Арутюнова. – М.: «Языки русской культуры», 1999. – 578 с.
2. Лакофф Дж. Метафоры, которыми мы живём / Дж. Лакофф, М. Джонсон // Теория метафоры: Сб. науч. работ. – М.: Прогресс, 1990. – С. 387-416.
3. Розенталь Д.Е. Словарь-справочник лингвистических терминов / Д.Е. Розенталь, М.А. Теленкова. – Изд. 2-е. – М.: Просвещение, 1976. – 544 с.
4. Шекспір В. Сонети (в перекладі Остапа Тарнавського) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://poetyka.uazone.net/shakespeare/>
5. Шекспір В. Сонети (в перекладі В. Марач Сонети / Вільям Шекспір. – Український Шекспірівський Портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakharov.urich.org/sheksour/uk/soneti-pereklad-viktora-maracha-5/>
6. Шекспір В. Сонети. Переклад Дмитра Паламарчука / Вільям Шекспір. – Київ: «Дніпро», 1966. – 195 с.
7. Shakespeare's complete sonnets [Electronic Source]. – Open access: <https://www.opensourceshakespeare.org/views/sonnets/sonnets.php>

Пижик М.І.

студентка,

Національний університет «Львівська політехніка»

ЛІНГВОСТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОВІСТІ Г.КВІТКИ-ОСНОВ'ЯНЕНКА «МАРУСЯ» ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Статистична лінгвістика як наука, що займається виявленням та описом кількісних характеристик і закономірностей мови та мовлення, ґрунтується на факті, що певні кількісні характеристики, а також функціональні залежності між ними характеризують мову загалом або її окремі функціональні стилі.

Статистичні особливості тексту є формальними властивостями його організації, за допомогою яких можна розкрити якісні особливості стилю [7, с. 130].

Сучасні статистичні дослідження художніх творів проходять у таких напрямках: 1) дослідження функціонування та взаємодії одиниць різних рівнів мови [5; 8]; 2) дослідження особливостей індивідуально-авторських стилів [4; 9]; 3) ідентифікація текстів (встановлення авторства) [3].

Творча спадщина Г. Квітки-Основ'яненка та її переклади англійською мовою, зокрема його повість «Маруся», ще не була предметом лексико-статистичного аналізу, тому саме такий аналіз є завданням нашого дослідження.

На першому етапі була проведена нормалізація електронних оригінального та перекладного текстів повісті засобами програм FineReader та Microsoft Word. Після приведення документів до належного вигляду у текстовому редакторі Microsoft Word ми приступили до створення списків словоформ, використаних у новелах та їх перекладах. Для цього ми використовували середовище програми AntConc.

Лінгвостатистичний аналіз повісті «Маруся» будемо проводити за схемою, розробленою С.Н. Бук [2]. Виділяємо такі основні характеристики тесту:

Обсяг тексту, кількість слововживань у тексті (N) – загальна кількість слів у тексті.

Обсяг словника словоформ, кількість словоформ у тексті (Vf).

Обсяг словника лексем, кількість слів у тексті (V) – кількість лематизованих слів у тексті.

Багатство словника, індекс різноманітності (Id) – відношення обсягу словника лексем (V) до обсягу тексту (N) обчислюють за формулою: $Id = V/N$.

Середня повторюваність слова у тексті (Ir) – відношення обсягу тексту (N) до обсягу словника лексем (V) – величина, обернена до індексу різноманітності, обчислюється за формулою: $Ir = N/V$.

Нарах legomena (V1) – слова, які трапилися у досліджуваній вибірці один раз, тобто мають частоту 1.

Індекс винятковості обчислюють окремо для словника і для тексту, він характеризує варіативність лексики, тобто частку тексту (словника), яку займають слова, що трапилися 1 раз:

індекс винятковості для словника (Iexv) – відношення кількості лексем із частотою 1 (V1) до загальної кількості лексем: $Iexv = V1/V$;

індекс винятковості для тексту (Iext) – відношення кількості лексем із частотою 1 (V1) до обсягу тексту (N): $Iext = V1/N$.

Індекс концентрації словника (Icv) – відношення кількості слів у словнику з абсолютною частотою 10 і більше (V10) до загальної кількості слів у словнику: $Icv = V10/V$.

Підсумовуючи кількісне дослідження, можна зазначити, що кількість слововживань в перекладі (38193) переважає кількість слововживань в оригінальних текстах (27466) на 10727 слів, що становить 39% від кількості

слів в оригіналі, а індекси багатства словника (0,14 і 0,08), винятковості для тексту (0,07 і 0,04) і для словника (0,51 і 0,45), концентрації словника (0,14 і 0,15) суттєво не відрізняються.

Статистичним параметром індивідуального авторського стилю, а також особливістю конкретного твору, може слугувати співвідношення частин мови у тексті. Порівнюємо частотність кожної частини мови у словнику (реєстрі) оригіналу і у перекладу повісті «Маруся» (рис. 1).

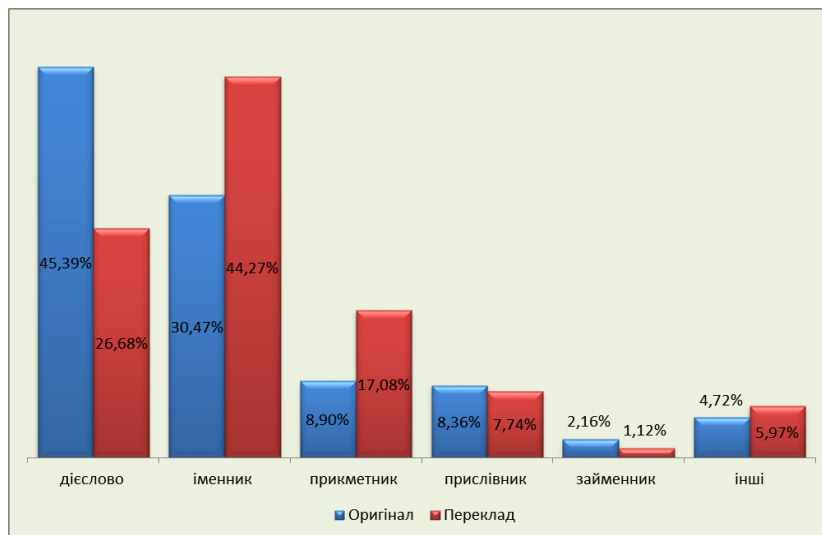

Рис. 1. Частотність частин мови у словнику оригіналу і перекладу

Джерело: розроблено автором

Порівнюємо також кількісні реляції між частинами мови, оскільки вони вважаються одним із важливих елементів статистичної характеристики тексту [1].

Індекс епітетизації (I_{nat}), як випливає з його дефініції, вказує, скільки іменників у тексті припадає на один прикметник. Як бачимо, цей індекс і в оригіналі, і в перекладі відрізняються не суттєво – 3,42/2,59, а отже перекладачці вдалося зберегти насиченість тексту образними означеннями.

Індекс дієслівних означень (I_{vat}) прямо пропорційно виявляє, скільки прислівників у тексті припадає на одне дієслово. Переклад має дещо багатше відсоткове відношення: 0,29 прислівника на 1 дієслово, тоді як в оригіналі 0,18.

Аналогічно **ступінь номінальності** означає кількість іменників на одне дієслово. В оригіналі збірки є 0,67 іменника на одне дієслово, у перекладі – 1,66, загальний показник для художньої прози – 2,03.

Проведене нами квантитативне дослідження дозволяє нам співставити такі кількісні характеристики оригіналу і перекладу (таблиця 1).

Для встановлення істотності / неістотності статистичного розходження між значеннями індексів обчислимо критерій Стьюдента t , скориставшись в Excell функцією СТЬЮДЕНТ.ТЕСТ [11]. Для наведених даних по наших вибірках t -критерій Стьюдента становить 0,73.

Таблиця 1

Статистичні показники оригіналу та перекладу

	Статистична характеристика	Оригінал	Переклад
1.	Багатство словника:	0,14	0,08
2.	Середня повторюваність слова у тексті:	7,40	12,26
3.	Індекс винятковості для словника:	0,51	0,45
4.	Індекс винятковості для тексту:	0,07	0,04
5.	Індекс концентрації словника:	0,14	0,15
6.	Індекс епітетизації	3,42	2,59
7.	Індекс дієслівних означень	0,18	0,29
8.	Індекс дієслівних означень	0,67	1,66

Джерело: розроблено автором

Щоб вирішити, чи свідчить t -критерій про істотне розходження, треба оцінити його за таблицею критичних значень t [10]. Оцінку цю проводять за допомогою визначення кількості ступенів свободи, яке у нашому випадку $f=8-2=6$. Розходження вважається істотним, якщо обчислене значення t більше від табличного для заданого рівня значущості. У нашому випадку 0,73 менше від найменшого числа у ряду. Це значить, що розходження у статистичних показниках оригіналу і перекладу неістотне і статистично допустиме. Зауважимо, що статистичні показники не дають підстав для визначення естетичних можливостей тексту перекладу. Статистичні характеристики відображають лише деякі структурні особливості текстів і можуть лише вказувати на приховані від простого спостереження особливості індивідуального чи функціонального стилю [7, с. 152]. Якісний аналіз одержаних даних можна зробити у межах лексико-семантичного дослідження домінант ідіостилу твору та їх відповідників у перекладі.

Список використаних джерел:

1. Бук С. Н. Основи статистичної лінгвістики: Навч.-метод. посів. / Відп. ред. проф. Ф.С. Бацевич / С.Н. Бук. -Л. : Видавничий центр ЛНУім. І. Франка, 2008. – 124 с.
2. Бук С.Н. Частотний словник роману «Перехресні стежки» / С.Н. Бук, А.А. Ровенчак // Стежками Франкового тексту: комунікативні, стилістичні та лексикографічні виміри роману «Перехресні стежки». – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. – 374 с.
3. Войнов В.К. Количественный анализ текста для описания индивидуального стиля: Автореф. дис. ... д-ра филол. наук: 10.681 / КГПИИЯ. – Киев, 1972. – 26 с.
4. Гіков Л.В. Особливості вживання лексико-граматичних і лексичних одиниць в авторському стилі (на матеріалі німецької художньої прози): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Л.В. Гіков. – Львівськ. нац. ун-т імені Івана Франка. – Львів, 2003. – 20 с.
5. Нагорна С.С. Стилеметричні характеристики дієслова у сучасних англомовних наукових текстах: дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец.10.02.04 «Германські мови» / С.С. Нагорна. – К., 2004. – 262 с.
6. Носенко И.А. Начала статистики для лингвистов: Учебное пособие. – М.: Высшая школа, 1981. – 157 с.

7. Перебийніс В.І. Частотні словники та їх використання / В.І. Перебийніс, М.П. Муравицька, Н.П. Дарчук. – К.: Наукова думка, 1982. – 203 с.
8. Слепак Б.Я. Функционирование синтаксических единиц как параметр стиля в современном английском языке: дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец.10.02.04 «Германські мови» / – Кіровоград, 1977. – 264 с.
9. Статистичні параметри стилів / Відповід. редактор В.С. Перебийніс. – Київ: Наукова Думка, 1967. – 260 с.
10. Таблица распределения Стьюдента // <http://old.exponenta.ru/educat/referat/XIkonkurs/student5/tabt-st.pdf>
11. <http://statpsy.ru/t-student/student-excel/>

Тихонова Д.С.

студентка,

Черкаський національний університет

імені Богдана Хмельницького

МЕТОНІМІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ АНІМАЦІЙНОГО ФІЛЬМУ “TANGLED”

Однією з головних складових успіху кінофільмів є їх якісний переклад. Із розвитком кінематографу обсяги перекладу значно зросли, однак кількість досвідчених фахівців у цій сфері перекладу залишається незначною.

Кіно як наймолодший різновид мистецтва існує більше ста років, проте відіграє незрівнянно важливу роль у житті суспільства і є одним із найпотужніших засобів культурного впливу та масової комунікації. Майже одночасно з появою кінематографа виникла і необхідність його розповсюдження, а отже – й адаптації фільмів до сприйняття представниками різних країн та культур. Саме проблеми відтворення кінотекстів для іншомовної, іншокультурної аудиторії є одними з найактуальніших у теорії та практиці перекладу. Це стосується й анімаційних фільмів, які в наш час є популярними не тільки серед дітей, а й серед дорослих. Із розвитком кіноіндустрії постає питання адекватності відтворення кінотекстів для іншомовної та іншокультурної аудиторії. Потреба у перекладі невпинно зростає, зокрема у перекладі кіно- та анімаційних стрічок, як одного з найпопулярніших видів мистецтва сучасності.

Кінопереклад є більш вільним, ніж переклад художнього твору і має свої відмінні риси. Перекладачеві також необхідно підкреслити колорит іншомовної культури, який відображено у специфічному гуморі, грі слів, розмовній лексиці, сленгу, інтонаціях героїв і який є віддзеркаленням ідей режисера та сценариста кінофільму [1].

Під час перекладу кінофільму перекладач-практик стикається з багатьма феноменами та труднощами, які не виникають в процесі перекладу інших перекладацьких об'єктів. Сучасна теорія перекладу дуже скупо та, на нашу